

ҒАЛЫМ К. ҚОНАҚБАЕВ ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ СЫЗБА ГЕОМЕТРИЯНЫҢ ДАМУЫ

Баймахан Нурмаханұлы НҰРМАХАНОВ

техника ғылымдарының докторы, профессор

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Инженер – механик – конструктор Қонақбаев Керімбек Қонақбаевич педагогикалық қызметін 1959 жылы Шымкент химия технологиялық институтындағы «Сызба геометрия» кафедрасының аға оқытушы жұмысынан бастады. 1970-1971 жылдары Мәскеу авиациялық институтында аспирантурада оқыды. 1972 жылы Мәскеу технологиялық институтында кандидаттық диссертация қорғап «Сызба геометрия және инженерлік графика» ғылыми мамандығы бойынша техника ғылымдарының кандидаты атағын алды. Жоғарғы Бүкілодақтық Аттестациялық Комиссиясының шешімімен 1974 жылы доцент атағы берілді.

Доцент К.Қ.Қонақбаевтың ұсынысымен және ұйымдастыруымен 1975 жылы Жамбыл педагогикалық институтында «Алгебра және сызба геометрия» кафедрасы ашылып, аталған кафедраның меңгерушісі болып қызмет атқарды. 1968 жылы Қазақстанда бірінші рет «Сызба геометрия» оқулығы қазақ тілінде өмірге келді. Авторлары: К.Қ.Қонақбаев және Ж.М.Есмұхан

Мен өзім студент болған кезде осы оқулықты оқып, «Сызба геометрия» пәнін игеріп, емтиханды өте жақсы деген бағаға тапсырдым. Оның себебі: оқулық өте түсінікті, тиянақты, оқуға ыңғайлы жазылған және суреттері көрнекті орындалған. Бұл оқулықты мындаған студенттер оқып, білім алды. Оқытушылардың тілегіне сәйкес осы оқулық 1971 жылы қайта басылып шығаралды.

Ғалым К.Қ.Қонақбаев қазақ жігіттерінің алдыңғы қатарында болып, «Сызба геометрия» мамандығы бойынша кандидаттық диссертация қорғады, Ғылыми тақырыбы: «Конструирование отводов из дуг циркулярных кривых посредством кремоновых инволюции». Бұл жағдай қазақ геометрлеріне үлгі болды және жол ашып берді.

Содан кейін 1973 – 1990 жылдары Қазақстан геометрлері әртүрлі тақырыптарда 23 кандидаттық диссертациялар қорғады.

Қазақстан Егемендік алғаннан кейін «Сызба геометрия және инженерлік графика» ғылыми саласы ары қарай дамыды. Төрт геометр докторлық диссертациялар қорғады: Б.Н.Нұрмаханов (1993ж.) Ж.М.Есмұхан (1996ж.), И.О.Мульдеков (1996ж.), Ә.К.Бәйдібеков (2004ж.), 14 кандидаттық диссертациялар қорғалды. Ғылыми педагогикалық мамандар дайындап жүрген докторлар: Ж.М.Есмұхан, Б.Н.Нұрмаханов, Ә.К.Бәйдібеков.

Біздер Мәскеу және Киев ғалымдарымен байланыс жасап, мақалалар жариялап тұрамыз. Профессор Б.Н.Нұрмаханов Омскі техникалық университетіндегі диссертациялық кеңестің мүшесі. 2008-2010 жылдары К. И. Сатпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық университетте осы мамандық бойынша докторлық диссертациялық кеңес жұмыс істеді. 2009 жылы Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінде «Сызба геометрия және компьютерлік графика» мамандығы бойынша докторлық диссертациялық кеңес ашылды (Төрағасы т.ғ.д., профессор Ә.К.Бәйдібеков). 2010 жылы профессор Ә.К.Бәйдібеков Дүниежүзілік геометрлер Ассоциасының мүшесі болды.

К ПРОБЛЕМЕ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ТВОРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ СРЕДСТВАМИ НАЧЕРТАТЕЛЬНОЙ ГЕОМЕТРИИ

Темиржан Кумхаметович МУСАЛИМОВ

профессор, доктор педагогических наук

Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева

Серик Абдикаримович КОЛБАТЫР

старший преподаватель

Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева

Качество подготовки бакалавров в современных условиях определяется не столько уровнем его знаний, сколько его